

(НЕ)ПОЗНАТИЯТ КОЛЮ ФИЧЕТО

ПРОГРАМА ЗА ОТБЕЛЯЗВАНЕ НА 225 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ВЪЗРОЖДЕНСКИЯ МАЙСТОР СТРОИТЕЛ

През 2025 г. се навършват 225 години от рождението на Никола Иванов Фичев – един от най-известните майстори строители в Югоизточна Европа през XIX век, чието творчество го нарежда сред основоположниците на българската национална архитектура.

Два века талантът на уста Колю Фичето е високо и постоянно ценен. Съвременниците го титулуват Първомайстор; Османската империя му дава орден, пари и имот; новата българска власт го признава за архитектон, поколенията – за строителен гений. Европейски учени пътешественици съобщават с респект за неговата „най-съвършена хидротехническа постройка“ на Балканския полуостров – Беленския мост.

225-ата годишнина е повод и възможност да се продължат, обогатят и осъвременят многобройните във времето инициативи (юбилеи, научни конференции, изложби, филми, конкурси, детско творчество и др.), като се придаде национално измерение и европейска значимост на несекващия интерес и преклонение пред гения, създал емблематични за Възраждането мостове, сгради, черкви, кули, камбанарии и чешми в българските земи и крайдунавските области на Румъния.

Цели на програмата:

- Достойно отбелязване на 225-ата годишнина на родения в Дряново възрожденски строител, каменоделец и дърворезбар Никола Фичев (1800 – 1881), като се преосмисли и преодолее историческата дистанция с постиженията на научните изследвания и възможностите на съвременните информационни и комуникационни технологии за популяризиране и въздействие върху публиката съобразно нейните очаквания.
- Широка информираност за смисъла от съхраняване:
  - на недвижимите културни ценности – наследство от Възраждането, и предаването им на бъдещите поколения с цялата система културни референции;
  - на българската културна идентичност в наследената архитектурна среда;
  - на историческата памет за личностите новатори, чието творчество пренася духа на

средновековна храмова архитектура през влиянието на османската империя към Новото време;

- Популяризиране на многообразното архитектурно наследство на Колю Фичето, в което се отразяват историята, духовността и ценностите на възрожденската епоха, с фокус върху младите хора;
- Привличане вниманието на публиката върху красотата и архитектурната естетика във Фичевите творби и детайли: изворите за вдъхновение на майстора, ренесансовия му светоглед, връзката с природата, собствения силно разпознаваем стил.

Приоритети на програмата:

- Изготвяне на пълна, реална и актуална картина за състоянието на архитектурното наследство на Колю Фичето – видимото архитектурно наследство; изгубеното наследство; обектите, за които упорито се твърди, че са негово дело, и предполагаемите „Фичеви следи“.
- Достоверно и съобразено с най-новите научни постижения представяне на живота и архитектурното наследство на Колю Фичето. В народното „въобразяване“ на образа в пълна степен се отразяват ценностите на българските общности през различните столетия (*залага си главата пред османския валия като гаранция за издръжливостта на Беленския мост*) и техните представи за заслужено или очаквано признание (*Пет селища претендират за родно място*).
  - Установяване на факти и събития, свързани с живота и творчеството на Никола Фичев. Даване на ясен, научноаргументиран отговор на останали отворени дискуссионни въпроси.
  - Нов поглед върху традиционно строгата, аскетична и леко мистична представа за Колю Фичето.
    - Представяне на характерната за възрожденския ни елит социокултурна детерминанта – ранна, бърза и блестяща кариера със здраво многобройно семейство като елемент на духовното нематериалното културно наследство в съвременния демографски контекст.
- Програмата насърчава използването на информационни и комуникационни технологии за съхраняване и представяне на архитектурното наследство на Колю Фичето.

Устойчивост на програмата:

Настоящата програмата да продължи и надгради стремежа за съхраняване на паметта за Колю Фичето чрез подобаващо отбелязване на кръглите годишнини от неговото рождение. Идеята е в бъдеще към тази инициатива да бъдат привлечени и други градове свързани с възрожденския майстор и построеното от него.

Инициативи и събития:

В таблицата са представени основни инициативи и събития, съгласно целите и приоритетите на юбилейната програма **(НЕ)ПОЗНАТИЯТ КОЛЮ ФИЧЕТО**

(НЕ)ПОЗНАТИЯТ КОЛЮ ФИЧЕТО

януари – декември 2025

Дата/месец 2025 година	Събитие/ инициатива	Място	Организатор/и	Кратко описание на събитие/инициатива
23 януари	Представяне на календар за 2025 г. с архитектурни обекти на Колю Фичето – рисунки на арх. Белин Моллов. Представяне на авторска изложба на арх. Белин Моллов	Зала за временни изложби в музейна експозиция „Колю Фичето“, Дряново	Исторически музей – Дряново, Община Дряново	Календарът и изложбата с творби на арх. Моллов, предимно акварели, представят знакови обекти на Колю Фичето и пейзажи, които съхраняват архитектурната памет на България. Творбите са резултат от 45 години опит и работа на Белин Моллов като преподавател, архитект, художник и експерт в сферата на регионалното развитие.
януари – юни	Национален конкурс за деца „Преминал майстор през земята“, посветен на 225 години от рождението на майстор Колю Фичето	Икономовата къща, Дряново	Исторически музей – Дряново, Община Дряново, Архиепископско наместничество, Дряново, Областен управител – Габрово	Конкурсът ще се проведе за четвърти път. Участват деца от детски градини (III и IV група) и ученици (I до XII клас). По регламент конкурсът е за всички детски заведения, училища, школи и извънучилищни звена в България в раздели: Изобразително изкуство, Литературно творчество, Макети и Кратко видео (reel) представяне на обект от архитектурното наследство на Колю Фичето.
февруари – март	Музейни уроци за посетители в Исторически музей – Дряново и за ученици в българските училища зад граница	Музейна експозиция „Колю Фичето“, Дряново	Исторически музей – Дряново, Уча.се	Музейните уроци (за българчетата зад граница в презентационен вид) имат за цел: да привлекат вниманието на учениците върху красотата и архитектурната естетика във Фичевите творби; да открият изворите за вдъхновение на майстора; да усетят връзката му с природата; да запомнят характерни черти от силно разпознаваемия стил на възрожденския творец.
15 април	Среща разговор с проф. дин Веселин Янчев от Софийския университет „Св. Климент Охридски“	Зала за временни изложби в музейна експозиция „Колю Фичето“, Дряново	Исторически музей – Дряново	Срещата разговор е по повод 165 години на българския генерал, военен министър и военен историк Иван Фичев (15.04.1860 – 18.11.1931). Ген. Фичев е внук на Колю Фичето
31 май	Детска архитектурна работилница	На открито, в музейния двор	Исторически музей – Дряново и Сдружение „Детската архитектурна работилница“	Детската архитектурна работилница е сдружение с нестопанска цел, създадено от двама архитекти, а също така и родители. Съвместно със студенти от УАСГ разработват програма „Архитектурата и Децата“.

				Заниманията в Дряново са свързани с 225 години от рождението на Колю Фичето.
1 юни	Обявяване на результатите от националния конкурс „Преминал майстор през земята“, посветен на 225 г. Колю Фичето. Тържествено връчване на наградите	Зала за временни изложби в експозиция „Колю Фичето“	Исторически музей – Дряново, Община Дряново и други.	Всеки участник получава Специален награден знак за 225 години от рождението на Колю Фичето. Всеки участник получава и подарък – юбилейно издание с рисунки от предишните конкурси. Детските творби остават за фонда на Исторически музей – Дряново.
1 – 5 юли	Национален пленер по живопис „Дряново на майстор Колю Фичето – памет и настояще“	Дряново	Исторически музей – Дряново, Община Дряново и Съюз на българските художници	Националният пленер се провежда за четвърти път. Форумът е възможност и предизвикателство да се интерпретира от гледната точка на съвременното възрожденския дух в творчеството на майстора, да се опознае по-добре и в пълнота архитектурното наследство на Колю Фичето в родния му град. Участниците имат пълна свобода да реализират творческите си идеи и пластични търсения.
2/3 юли	Концерт на църковен хор в храм „Св. Никола” - Дряново	Храм „Св. Никола”	Архиерейско наместничество – Дряново, Община Дряново, Исторически музей - Дряново	Да се социализира един от емблематичните обекти на Колю Фичето в Дряново чрез среща с музикалното изкуство.
5 юли	Закриване на Националния пленер по живопис „Дряново на майстор Колю Фичето – памет и настояще“ Връчване на Голямата награда на град Дряново. Откриване на изложба с творби от пленера.	Икономовата къща	Исторически музей – Дряново, Община Дряново и Съюз на българските художници	При откриването на изложбата в края на пленера Община Дряново връчва Наградата на град Дряново за живопис. Тя се определя на база изложените творби, а награденият автор получава възможността да гостува със самостоятелна изложба в залите на Икономова къща в град Дряново, в рамките на следващата календарна година.

23 септември	Фичевия род – среща в музея с наследници и родственици на Колю Фичето	Зала за временни изложби в експозиция „Колю Фичето“	Исторически музей – Дряново, Община Дряново	Досега са известни около 200 наследници на Фичевия род. Целта е да се направи пълно документиране на срещата (снимков материал, видеозапис на срещата и споделеното от участниците в нея).
23 септември	Представяне нова книга за Колю Фичето на д-р Венелин Бараков	Икономовата къща в Дряново	Исторически музей – Дряново	
1-3 октомври	Национална конференция „(Не)познатият Колю Фичето“	Зала за временни изложби в музейна експозиция „Колю Фичето“ и Икономовата къща	Исторически музей – Дряново, Община Дряново, Исторически факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“	Първи ден – конференция Втори ден – дискуссионен панел Трети ден – посещение на 4 обекта на Колю Фичето Коктейл за участниците във форума
1 октомври	Изложба „225 години от рождението на Колю Фичето“	Зала за временни изложби в музейна експозиция „Колю Фичето“	Исторически музей – Дряново	Има за цел да представи знаковото творчество на майстор Колю Фичето .
3 октомври	Празничен концерт	Площад „Колю Фичето“, Дряново	Община Дряново, Исторически музей -Дряново	Музикално-танцова програма с участието на гост –изпълнители, ученици и самодейни състави от Община Дряново.
15 Ноември	Поднасяне на венци и цветя на гроба на Колю Фичето			Ритуалът е на гроба на Колю Фичето в парк „Дружба“, Велико Търново
Януари – декември	Дарителска акция „Колю Фичето – 225 години следи във времето“. Показване на дарените предмети в изложба		Исторически музей – Дряново	Дарителската акция има за цел да издири медали, плакети, значки и различни наградни знаци с образа на Колю Фичето. Макети. Снимки на обекти на Колю Фичето от ХХ век и други Отчитане на дарителската инициатива и показване на дарените предмети в изложба.
През ученическите ваканции – 2025 г.	Три туристически лъча за ученици по следите на архитектурното наследство на Колю Фичето в Дряново			Всеки лъч обхваща по 1 обект с подготвен за целта разказ/беседа. I лъч Църквата „Свети Никола“ в Дряново II лъч Икономовата къща III лъч Моста над река Дряновска

